

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII	
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU	
SEDIUL RÎȘCANI	
Ieșire Nr.	14636
"12 "	11 2020

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, nr. 28
MD-2004

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, vă expediază în adresa DVS, sesizarea Curții Constituționale, în ordinea contenciosului administrativ cu nr. 3-2826/2019 la cererea de chemare în judecată depusă de Puiu Eugenia către Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale, sectorul Buiucani privind anularea actelor, constatarea faptei și achitarea diferenței pensiei, în vederea examinării cererii de ridicare a excepții de neconstituționalitate și verificarea constituționalității prevederilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, înaintată de reclamanta Puiu Eugenia.

Anexe:

- Dosarul civil nr. 3-2826/2019 pe 170 file.

Judecător

Sîrbu Victor

09:45

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ	
A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	1839
"10 "	11 2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28

Chișinău MD 2004

Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume: PUIU

2. Prenume: EUGENIA

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Exercitarea controlului constituționalității articolului 50 alin. (2) al Legei Nr. 156 din 14.10.1998 redacția din 2017, care prevede, că :”(2) Modalitatea de includere în stagiul de cotizare a perioadelor indicate la alin. (1) se stabilește de către Guvern” și ridicarea excepției de neconstituționalitate articolului art. 50 alin. (2), în cazul repetării cursului de studii pe motive de agravare a sănătății, dată fiind contradicția acestuia cu art. 50 alin. (1) subalin. lit.e) din Legea Nr. 156 din 14.10.1998 și cu articolele 46, 47 și 54 din Constituție și art. 1 al Protocolului nr.1 ctEDO, precum și emiterea dispoziției Curții Constituționale către organele competente ale Republicii Moldova, privind completarea art. 50 alin. (2) din Legea Nr. 156 din 14.10.1998, cu sintagma: „..., cu excepcția prevederilor art. 50 alin. (1) subalin. lit.e), în cazul repetării cursului de studii pe motive de agravare a sănătății ”.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În judecătoria Chișinău sediul Râșcani se află pe rol cererea de chemare în instanță de judecată a Casei Naționale de Asigurări Sociale și a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale a Sect. Buiucani mun. Chișinău , Dosarul nr. 3-2826/2019, 12-3-33428-05062019, judecător Victor Sîrbu, prin care am solicitat în cererile de concretizare:

1. revizuirea tuturor Deciziilor CNAS privind stabilirea și recalcularea pensiei de vârstă, în dosarul de pensionar al Eugeniei PUIU nr. 930149500, precum urmează:
- 1) Decziei de schimbare a pensiei nr. 93/2015/64787:
  - a) Anularea datei terminării pensiei de invaliditate din 01.01.2016.
  - b) Stabilirea datei terminării pensiei de invaliditate din 04.11.2015,
  - c) Stabilirea datei pensiei de vârstă din „04.11.2015”, recalcularea și achitarea diferenței.
  - d) modificarea termenilor de începere a calculării anilor de cotizație pentru stabilirea pensiei de vârsă: începând din 01.09.1976, incluzând și perioadele:
    - din 30.06.1978 -01.09.1978, potrivit certificatului de eliberat de actualmente Academia Națională de Telecomunicații a Ucrainei (ONAT a Ucrainei), succesoare a Institutului Electrotexnic de Telecomunicații din Odessa, Ucraina, subordonat în anii mei de studii Ministerului Telecomunicațiilor al URSS, or. Moscova), privind repetarea anului de studii pe motiv de stare a sănătății (f.d. 36), precum și
    - din 18.12.2005 – 16.08.2007, în legătură cu statutul de şomer, potrivit certificatelor de confirmare a statutului de şomer, din inclusiv a certificatului nr.110 din 25.10.2018 eliberat de Agenția pentru ocuparea forței de muncă a municipiului Chișinău, (f.d. 37).
- e) recalcularea pensiei de vârstă, cu toți coeficienții actualizați la data de 03 noiembrie a fiecărui an de cotizare și de calculare a pensiei, reieșind din rezultatele modificărilor potrivit datelor indicate supra la lit. a),b),c), d) și salariul mediu actualizat anual la 03 noiembrie pe ramura economiei naționale în care am activat (comunicații electronice), potrivit salariilor de funcție pe care le-am ocupat, inclusiv în calitate de funcționar public cu toate suplimentele, grade de calificare, inclusiv pentru acces la taină de stat.

f) achitarea diferenței pensiei după recalculare.

2). Decizie CNAS nr.93/2016/371 în conformitate cu mofificările potrivit datelor revizuirei deciziei nr. 93/2015/64787.

3)Decizie CNAS nr.93/2016/372 în conformitate cu mofificările potrivit datelor revizuirei deciziei CNAS nr. 93/2015/64787. și a Deciziei CNAS nr.93/2016/371.

4) Decizie CNAS nr. 93/2016/31521 în conformitate cu mofificările potrivit datelor revizuirei deciziilor CNAS nr. 93/2015/64787, nr.93/2016/371 și nr.93/2016/372.

5) Decizie CNAS nr.93/2018/5200 privind valorizarea pensiei în conformitate cu modificările potrivit datelor revizuirei deciziilor CNAS nr. 93/2015/64787, nr.93/2016/371, nr.93/2016/372, nr. 93/2016/31521, reieșind salariul mediu actualizat anual la 03 noiembrie pe ramura economiei naționale în care am activat (comunicații electronice), potrivit salariilor de funcție pe care le-am ocupat, inclusiv *în calitate de funcționar public* cu toate suplimentele, grade de calificare, inclusiv pentru acces la taina de stat.

2. Recalcularea și achitarea diferenței pensiei după revizuirea tuturor deciziilor CNAS pe dosarul de pensionare a Eugeniei PUIU din 03 noiembrie 2015.

Potrivit actelor decizionale din dosarul de pensionare precum și referinței CNAS la dosarul PUIU Eugenia versus CNAS cu nr. 3-2826/19 aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, judecător Victor Sârbu, părătul a recunoscut, că a stabilit quantumul actual al pensiei reclamantei reieșind din pretinsul fapt al stagiu incomplet de cotizare realizat de reclamantă. Reclamanta a adus suficiente probe în dosarul de pensionare privind realizarea stagiu complet de cotizare, care nu au fost luate în calcul de către CNAS.

Astfel, CNAS, la fila 3 din referința sa depusă pe 30.09.2019 în judecătoria Chișinău sediul Râșcani, a recunoscut faptul, că *contrar datelor din certificatul de arhivă eliberat de Academia Națională de Telecomunicații din Odessa (ONAT)*, Ucraina, din 17.12.2015 nr. 01-02-201, privind faptul repetării cursului în anul trei de studii *pe motive de sănătate (f.d.36. dosar de pensionar): nu au fost incluse în stagiu de cotizare perioadele: 15.06.1978-27.11.1978*, perioadă în ceea cea reclamanta a fost în auditurile instituției de învățământ, a beneficiat de bursă și perioada de după susținerea tezei de licență din 15.06.1982-30.06.1982, perioadă în care efectiv încă eram studentă a instituției de învățământ, la fel beneficiind de bursă până la data de 30.07.1982, după exmatriculare, în legătură cu încheierea studiilor. Astfel, fiind considerat stagiu de cotizare întrerupt din cauza repetării anului trei de studii, nu au fost luați în calcul anii de studii 01.09.1976 – 01.09.1979, ce precedeză pretinsa întrerupere a stagiuui.

Menționez, că instituția de învățământ pe care am absolvit-o, Institutul Electrotehnic de Telecomunicații în numele lui A.S. Popov din or. Odessa, Ucraina (actualmente ONAT a Ucrainei), era subordonată direct Ministerului Telecomunicațiilor al URSS, or. Moscova (anexa 2- copia de pe coperta Diplomei cu stema URSS, întrucât o parte din stampila de pe partea interioară a diplomei s-a șters/a dispărut cu timpul) și existau doar 6 (șase) instituții superioare de învățămând de acest gen în întreaga ex-URSS. În perioada după încheierea studiilor, am beneficiat de bursă ca indemnizație de exmatriculare pentru luna iulie 1982 până la stabilirea la locul de muncă din 01 august 1982, potrivit ordinului de repartizare emis de Ministerul Telecomunicațiilor al URSS, or. Moscova. Iar, la sosirea la locul de muncă potrivit îndreptării Ministerului Telecomunicațiilor al URSS, am beneficiat de indemnizație de stabilire la locul de muncă în valoare de un salariu mediu.

Astfel, stagiu de cotizare a fost redus de către CNAS sub nivelul de 30 de ani, necesar stagiuui complet de cotizare, fiind încălcăt dreptul meu de proprietate garantat de art. 46 alin.(1), art.47 și art.54 din Constituția Republicii Moldova precum și de art.1 al Protocolului nr. 1 CtEDO.

În motivarea acțiunilor sale ilicite CNAS a invocat. art. 78 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21.03.2017, în conformitate cu art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14.10.1998. potrivit căruia în stagiu de cotizare se ia în considerație întreaga perioadă de studii la secția de zi, cu excepția anilor în care a fost repetat același curs de studiu (fila 3 din referința CNAS înregistrată în judecătoria Cchișinău sediul Râșcani cu nr.2832 din 30.09.2019). Sintagma din regulamentul indicat „...cu excepția anilor în care a fost repetat același curs de studiu” contravine prevederilor art. 50 alin. (1) lit (e) din LEGEA Nr. 156 din 14.10.1998 redacția din 2017 . Art. 50 alin. (2) din legea numită desasemenea nu prevede excepții.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Potrivit Legei Nr. 156 din 14.10.1998 redacția din 2017, la articolul 50 alineatul (1), cu referire la activitățile ce se includ în stagiul de cotizare, prevede în afară de perioadele specificate la art.5, că, în stagiul de cotizare se includ perioadele în care s-au desfășurat următoarele activități pînă la 1 ianuarie 1999: (...) e) studiul în instituțiile de învățămînt superior de zi. Iar alin. (2) din art. 50 prevede, că modalitatea de includere în stagiul de cotizare a perioadelor indicate la alin. (1) se stabilește de către Guvern. Norma stabilită prin art. 50 alin. (2) din legea numită vine în contradicție cu norma stabilită de art. 50 alin. (1) lit. e), care este exaustivă și care prevede expres, fără excepții includerea în stagiul de cotizare: „e) studiul în instituțiile de învățămînt superior de zi”. În lege, la normele invocate la articolul 50 alineatul (1) lit.e), precum și la alin.(2) nu se specifiă exceptia repetării cursului de studii pe motive de agravare a stării sănătății nici alte excepții.

Astfel, Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21.03.2017, emisă în conformitate cu alineatul (2) al art.50 din lege, confirmă faptul contradicției normei legale invocate de CNAS cu normele din legea fundamentală la art. 46 alin.(1), art.47 și art.54 din Constituția Republicii Moldova, întrucât lasă Guvernului loc de aplicare diferențiate a legei în defavoarea beneficiarilor de pensii în situația invocată, inclusiv în speța în cauză: neincluderea în sagiul de cotizare a lunilor din anul de repetare a cursului de studii pe motiv de agravare a stării a sănătății, și ca urmare, neincluderea în stagiul de cotizare și a anilor de studii ce precedeză pretinsa îintrerupere a stagiului, respectiv urmată și de alte încălcări: neincluderea altor 1,5 luni în cazul încheierii studiilor și perioadei de stabilire la locul de muncă potrivit ordinului de repartizare emis de ministerul de ramură al economiei naționale. În speța dată îndreptarea la locul de muncă a fost emisă de Ministerul Telecomunicațiilor al URSS, or. Moscova.

Cu referire la Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie de pensii

În continuare, reclamanta va trece în revistă standardele în materie de pensii care decurg din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la dreptul de proprietate, invocate de Plenul Curții Supreme de Justiție în cadrul sesizării Curții Constituționale nr. 8 din 05 iunie 2017 referitor la controlul constituționalității articolului II din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016, aplicabile la speța în cauză:

1) Se poate afirma existența unei încălcări a articolului 1 din Protocolul nr. 1 doar în măsura în care deciziile contestate se referă la „bunuri”, în înțelesul acestei prevederi. „Bunurile” pot fi bunuri existente sau active, inclusiv pretenții, în situații bine-stabile. Pentru ca o revendicare să poată fi considerată un activ care se încadrează în sfera articolului 1 din Protocolul nr. 1, reclamantul trebuie să demonstreze că are o bază suficientă în dreptul național, de exemplu în cazul în care există o jurisprudență bine-stabilită a tribunalelor naționale care o confirmă. Atunci când face acest lucru, poate interveni conceptul de **așteptare legitimă**. (*Stefanetti și alții v. Italia*, 15 aprilie 2014, para. 48)

2) Toate principiile care se aplică, în general, în cazurile privind articolul 1 din Protocolul nr. 1, sunt la fel de relevante când sunt puse în discuție pensiile. Acest articol nu garantează un drept de a deveni proprietar. În aceeași logică, el nu poate fi interpretat ca asigurând un drept la o pensie de un anumit quantum. El nu instituie nicio restricție pentru libertatea statelor contractante de a decide să aibă sau nu vreo schemă de securitate socială sau să aleagă tipul sau quantumul beneficiilor pe care să le ofere în baza unei asemenea scheme. Însă dacă un stat contractant posedă o legislație care prevede că plata unei pensii constituie un drept al persoanei – indiferent dacă respectarea acestuia depinde de o plată anterioară a contribuților – **acea legislație trebuie privită ca generând un interes legat de proprietate care ține de domeniul articolului 1 din Protocolul nr. 1**, pentru persoanele care îndeplinesc condițiile cerute de lege. (Decizia *Koufaki și Adedy v. Grecia*, 7 mai 2013, para. 33; Decizia *Adam Cichopek v. Polonia*, 14 mai 2013, para. 130; *Stefanetti și alții v. Italia*, 15 aprilie 2014, para. 49)

3) Măsurile care reduc quantumul unei pensii nu trebuie considerate o privare de bunuri, ci mai degrabă o ingerință în dreptul de a poseda nestingherit acele bunuri. (Decizia *Koufaki și Adedy v. Grecia*, 7 mai 2013, para. 34)

4) O cerință importantă a articolului 1 din Protocolul nr. 1 este faptul că orice ingerință a unei

autorități publice în posesia nestingherită a bunurilor trebuie să fie **prevăzută de lege**. Orice ingerință în posesia proprietății trebuie să urmărească și **realizarea unui scop legitim**. În baza sistemului de protecție stabilit de Convenție, ține de autoritățile naționale să facă analiza inițială privind existența unei probleme de interes public care cere impunerea măsurilor care interferează cu posesia nestingherită a bunurilor. (Decizia *Laura Torri și alții v. Italia*, 24 ianuarie 2012, para. 35; Decizia *Adam Cichopek v. Polonia*, 14 mai 2013, para. 13; *Stefanetti și alții v. Italia*, 15 aprilie 2014, para. 52).

5) Acolo unde quantumul unui beneficiu este redus sau întrerupt, poate exista o ingerință în dreptul de proprietate care **trebuie justificată**. *Stefanetti și alții v. Italia*, 15 aprilie 2014, para. 50).

6) Decizia de a adopta legi care privesc pensiile sau beneficiile sociale implică analiza mai multor aspecte de ordin economic și social. Aceste măsuri **trebuie aplicate în mod nediscriminatoriu și trebuie să respecte cerințele proporționalității**. (*Lakićević și alții v. Muntenegru și Serbia*, 13 decembrie 2011, para. 61).

7) În multe dintre hotărârile sale în contextul schimbărilor politice care au avut loc în Europa Centrală și de Est în 1989-1990, Curtea a subliniat că aceste principii sunt aplicabile deopotrivă, dacă nu *a fortiori*, în cazul măsurilor adoptate în cursul reformei fundamentale a sistemului politic, juridic și economic al țării, în tranzitia de la un regim totalitar la un stat democratic, fenomen care presupune, în mod inevitabil, adoptarea unei legislații economice și sociale la scară largă. Punerea în balanță a drepturilor în discuție, ca și a intereselor diferitelor persoane afectate de procesul transformării statului, reprezintă un exercițiu deosebit de dificil. (Decizia *Adam Cichopek v. Polonia*, 14 mai 2013, para. 135).

8) Trebuie să existe o **relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin măsurile aplicate de către stat**. Această cerință este exprimată prin noțiunea de „echilibru corect”, care trebuie asigurat între cerințele de interes general al comunității și cerințele protecției drepturilor fundamentale ale persoanei. Trebuie verificat, în special, dacă motivul care stă la baza ingerinței statului îi impune persoanei o sarcină disproportională și excesivă. (*Lakićević și alții v. Muntenegru și Serbia*, 13 decembrie 2011, para. 62; Decizia *Adam Cichopek v. Polonia*, 14 mai 2013, para. 136)

9) În stabilirea proporționalității măsurilor întreprinse de către stat în privința dreptului la pensie, un aspect important este dacă dreptul reclamantului de a beneficia de schema de asigurare socială în discuție a fost încălcat de o manieră care a condus la **affectarea esenței dreptului său**. Caracterul beneficiului eliminat – în special atunci când și-a avut originea în schema de pensionare specială avantajoasă disponibilă doar pentru anumite grupuri de persoane – poate fi avută și ea în vedere. Analiza va depinde de circumstanțele speciale ale cazului și de situația personală a reclamantului; dacă o privare totală de drepturi care conduce la pierderea mijloacelor de subzistență va echivala, de principiu, cu o încălcare a dreptului de proprietate, impunerea unei reduceri rezonabile și proporționale nu va face incidentă această concluzie. (Decizia *Adam Cichopek v. Polonia*, 14 mai 2013, para. 137).

10) Nu este adevărat că, odată dobândit dreptul la pensie, acesta trebuie să rămână intact și inalterabil. Competența puterii legislative în baza articolului 1 din Protocolul nr. 1 se extinde și în privința reducerii sau modificării quantumului beneficiilor oferte în baza unei scheme de securitate socială. *A fortiori*, acestea pot anula, în baza principiului justiției sociale, o inegalitate existentă între pensiile privilegiate acordate unui anumit grup, care sunt percepute ca fiind nedrepte sau excesive în comparație cu beneficiile în baza sistemului general și cu pensiile ordinare. (Decizia *Adam Cichopek v. Polonia*, 14 mai 2013, para. 154).

11) Dacă statul decide să creeze o schemă de pensii sau de beneficii, trebuie să o facă de o manieră compatibilă cu articolul 14 din Convenție. (Decizia *Laura Torri și alții v. Italia*, 24 ianuarie 2012, para. 49).

12) Discriminarea presupune existența unui tratament diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, aplicat persoanelor aflate în situații similare. Totuși, nu orice tratament diferențiat va echivala cu o încălcare a articolului 14 din Convenție. În continuare jurisprudența CtEDO a stabilit faptul că alte persoane aflate într-o situație analoagă sau similară se bucură de un tratament preferențial și că această diferențiere este discriminatoare. (Decizia *Laura Torri și alții v. Italia*, 24 ianuarie 2012, para. 50).

164

Având în vedere cele expuse supra, actuala formulare a art. 50 alin. (2) din legea nr. Nr. 156 din 14.10.1998, nefind incluse în stagiul de cotizare lunile de studii repetate, anii de studii care au precedat anii de studii repetate și alte 1,5 luni de încheiere a studiilor și concediul de stabilire la locul de mucă, a permis diminuarea stagiului de cotizare sub stagiul necesar de 30 ani, fapt care, la rândul său, a permis diminuarea quantumului de pensie al reclamantei, prin încalcarea flagrantă și diferențiată a dreptului de proprietate al reclamantei garantat de art. 46 alin. (1) și a drepturilor sale garantate de art. 47 și 54 din Constituție, precum și de art. 1 al Protocolului nr. 1 CtEDO, art. 14 CtEDO.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Reieșind din competența jurisdicțională a Curții, prevăzută de articolele 135 din Constituție, 4 din Codul Jurisdicției Constituționale și 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, precum și standardele prescrise de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudență sa, solicit respectuos Curții:

1. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 50 alin. (2), în cazul repetării cursului de studii pe motive de agravare a stării sănătății, dată fiind contradicția acestuia cu art. 50 alin. (1) subalin. lit.e) din Legea Nr. 156 din 14.10.1998 și cu articolele 46, 47 și 54 din Constituție precum și cu art. 1 al Protocolului nr. 1 CtEDO, art. 14 CtEDO.
2. A dispune organelor competente ale Republicii Moldova, completarea art. 50 alin. (2) din Legea Nr. 156 din 14.10.1998, cu sintagma: „, cu excepția prevederilor art. 50 alin. (1) subalin. lit.e), în cazul repetării cursului de studii pe motive de agravare a stării sănătății ”.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Întrucât în dosarul de pensie și din instanța de judecată nu se găsește o copie de pe coperta diplomei de studii în Institutul Electrotexnic de Telecominicații din Odessa, Ucraina, (actualmente ONAT) în anii de studii ai titularei Eugenia PUIU, subordonat Ministerului Telecomunicațiilor al URSS, or. Moscova, fapt confirmat de stema URSS de pe copertă și în stampila din diplomă. Stampila este doar în limba rusă. Însă în stampila cu timpul s-au diluat literele "CCCP" (tradus "URSS"). Din acest motiv, se anexează la sesizare copia de pe coperta diplomei și a diplomei în format color.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

1. Actele din dosarul Dosarul nr. 3-2826/2019, 12-3-33428-05062019 Judecătoria Chișinău sediul Râșcani, judecător Victor Sîrbu, inclusiv f.d.36. dosar de pensionar: certificatul de la ONAT, or. Odessa, Ucraina, privind repetarea cursului de studii pe motive de stare a sănătății.
2. Copia de pe dioloma și coperta diplomei de studii a titularei Eugenia PUIU în Institutul Electrotexnic de Telecominicații din Odessa, Ucraina, (actualmente ONAT) în anii de studii, subordonat Ministerului Telecomunicațiilor al URSS, or.- Moscova: pe copertă și în stampila de pe diplomă este indicată stema URSS, iar în stampilă este indicat Ministerul Telecomunicațiilor doar în limba rusă.

VIII- DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: Chișinău

Data: 10.09.2020

(Semnătura autorului sesizării)

ÎNCHERE

12 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani),

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător

Grefier

Cu participarea:

Reclamantului

Victor Sîrbu

Sandu Pantaz

Eugenia Puiu

examinând în ședință de judecată publică în ordinea contenciosului administrativ, cererea înaintată de reclamanta Puiu Eugenia, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, sesizarea Curții Constituționale și verificarea constituționalității prevederilor art. 50 din Legea nr. 156 din 14.10.1998, în cauza civilă în procedura contenciosului administrativ la cererea depusă de Puiu Eugenia către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice de a recalcula pensia, -

constată:

La 05 iunie 2019, Puiu Eugenia a depus cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrative și recalcularea pensiei.

Solicită reclamantul Puiu Eugenia a declara nule ca fiind ilegale actele CTAS Buiucani și CNAS privind recalcularea pensiei lui Puiu Eugenia; a constata stagiul de cotizare pentru pensionare de 30 ani; repunerea lui Puiu Eugenia în dreptile lezate și obligarea CNAS la recalcularea pensiei de vârstă și valorizate cu indicarea stagiului de cotizare corect de 30 ani, cu actualizarea anuală a pensiei la data de 03 noiembrie, reieșind din salariul mediu actualizat anual pe ramura economiei naționale în care a activat (comunicații electronice), potrivit salariilor de funcție pe care le-a ocupat, inclusiv în calitate de funcționar public cu toate suplimentele, grade de calificare, inclusiv pentru acces la taina de stat; a dispune achitarea diferenței dintre pensia real achitată și pensia recalculată potrivit p. 1 imediat, începând cu 03 noiembrie 2015 până la data recalculării pensie potrivit deciziei instanței de judecată.

În ședința de judecată reclamanta Puiu Eugenia a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale și verificarea constituționalității prevederilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 în cazul repetării cursului de studii pe motive de agravare a stării sănătății.

Reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale, în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă a depus cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. Înțînd cont de cele enunțate, instanța de judecată a dispus examinarea cauzei în lipsa autorității publice.

Audiind poziția participanților, analizând cererea formulată de către reclamantul Puiu Eugenia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră necesar de a o admite, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 135 din Constituția Republicii Moldova, (1) Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform prevederilor art. 12¹ din Codul de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, s-a constatat că pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în față instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Înalta Curte a statuat, că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, judecătorul nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

La caz, obiectul excepției constituie prevederile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14.10.1998.

Astfel, obiectul excepției se include în categoria actelor indicate la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către avocatul reclamantului, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea litigiului respectiv și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Subsecvent, fiind întrunite cumulativ condițiile impuse de prevederile alin. (2) și (5) al art. 12¹ din Codul de procedură civilă, instanța urmează să admită cererea avocatului reclamantului privind sesizarea Curții Constituționale și să prezinte Curții sesizarea privind

controlul constituționalității prevederilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Conform prevederilor art. 12¹ din Codul de procedură civilă, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amînă pledoariile.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ Cod de procedură civilă și art. 195 Cod administrativ, instanța de judecată, -

d i s p u n e:

Se admite cererea înaintată de reclamantul Puiu Eugenia cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale cu privire la verificarea constituționalității prevederilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, și se sesizează Curtea Constituțională.

Se prezintă Curții Constituționale prezenta încheiere cu sesizarea și dosarul nr. 3-2826/2019.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Copia corespunde orginalului / /

/semnătura/

Victor Sîrbu